

Viure i gaudir la natura

No hi ha cap època que sigui desfavorable per gaudir de la natura. Amb calor estiuenca o fred hivernal; quan les fulles cauen o les brots reneixen; quan les flors s'obren o les llavors germinen; quan els ocells migradors vénen o marxen, quan fan estada i nien o quan només hi ha els que hi viuen sempre; quan és de dia o de nit, o vora al mar o a la muntanya. La natura, dinàmica i canviant, fràgil i resilient, ens ofereix sempre el millor d'ella mateixa, la seva pròpia existència. Per gaudir-ne només cal anar-hi amb el respecte amant de l'observador curiós. I si anem acompanyats d'unes bones guies, podrem penetrar més endins els seus secrets i fer-los nostres. Ara que molt pro-

situa en el seu context. No hi ha ni un sol mot sobrer, però tampoc no en falta cap en aquesta eina de consulta bàsica.

El pas dels ocells

Un dels aspectes naturals que reuneix més afeccionats són els ocells. Especialment però no únicament a les zones humides del país, no és gens difícil veure a qualsevol època ornitòlegs afeccionats o professionals que, equipats amb prismàtics i càmeres, esguarden l'entorn. Tanmateix, les espècies que hom pot observar depenen de l'època i el lloc. *Quan i on veure ocells a Catalunya*, de Ricard Gutiérrez, és una guia pràctica que reuneix un gran nombre de destinacions i propostes d'activitats per a

bablement moltes persones aprofitem les vacances i el bon temps per gaudir una mica més de la natura us proposo unes quantes guies que ens ajudaran a meravellar-nos-en encara més.

'Minigüies'

De guies n'hi ha de moltes menes adaptades a exigències diferents, curulles de dades o més simples i manejables, segons què hi anem a buscar. Per dur a la butxaca com qui no vol la cosa però tenint-les sempre a mà, les millors són les petites. Fa uns anys, Cossetània Edicions, junt amb l'Editorial Alpina, van iniciar una col·lecció de guies de petit format, les *Minigüies Natura*. N'han editat una dotzena (plantes medicinals, orquídies, arbustos, fruits i plantes silvestres comestibles...) Al juny en van publicar tres de noves: *Mamífers de Catalunya* i *Ocells aquàtics*, del biòleg i fotògraf naturalista Jaume Sañé; i *Guia d'observació del cel de nit*, dels físics i biòlegs Jordi Mazón, Ester Gil i Marcel Costa. Totes segueixen una mateixa estructura. Cada pàgina conté una magnífica il·lustració i una breu descripció, que en permet la identificació i que ho

l'observació d'aus a Catalunya en funció de l'època de l'any, agrupades mes a mes i classificades segons el tipus d'observador. Gutiérrez és biòleg, autor de nombroses publicacions en ornitologia, i ha estat director de les reserves naturals del Delta de Llobregat.

Plantes de la Mediterrània

L'element que més bé defineix el paisatge és el substrat vegetal. La conca mediterrània es caracteritza, precisament, per la seva enorme diversitat botànica, fruit de la bonança climàtica. Només un petit detall: malgrat només representa un 1% de la superfície del planeta, s'hi troba el 20% de la flora vascular de tot el món. Cada indret és diferent i conté plantes exclusives, però al mateix temps tots comparteixen també moltes espècies que en són comunes. Els endemismes i les plantes cosmopolites conviuen en complexa harmonia. *Les plantes de Menorca*, de Pere Fraga, ens ofereix una introducció molt gràfica a la flora menorquina i els seus endemismes, al paisatge i a les principals comunitats vegetals. Una obra pràctica i senzilla, amb moltes fotografies de gran bellesa. *

Fires de ciència

Una de les maneres de socialitzar la cultura científica, tant la bàsica com també la centrada en les investigacions capdavanteres, és de manera museïtzada o firal. A banda dels museus, cada cop hi ha més pobles a Catalunya que aprofitant la bonança de l'estiu organitzen fires de ciència, amb exhibicions i conferències per a tots els públics. Quin impacte real tenen, però, els museus i les fires de ciència? Un estudi publicat el mes de maig proppassat pel Centre d'Estudis de Ciència, Comunicació i Societat de la Universitat Pompeu Fabra indica que els museus i les fires de ciència tenen clars efectes positius a llarg termini tant en els visitants com també per a les ciutats i pobles en què s'ubiquen.

Aquesta ha estat la principal conclusió d'un estudi realitzat a sis ciutats de l'Estat espanyol en què s'han analitzat nou iniciatives de cultura científica, bàsicament museus de ciència, planetaris, jardins botànics i fires de ciència. A l'àmbit local, municipal i comarcal, s'ha vist que aquestes iniciatives contribueixen de manera positiva al sistema educatiu. També milloren la imatge que tenen del poble o de la ciutat tant els seus habitants com els visitants, els quals li atribueixen característiques i identitat de "població de cultura científica". I augmenten i diversifiquen les ofertes culturals i d'oci, que esdevenen més riques i plurals.

A tall individual l'informe destaca l'impacte emocional que tenen aquestes activitats sobre les persones que en gaudeixen, la qual cosa contribueix a despertar la curiositat per la ciència i la cultura en general. També destaca que les persones que visiten aquests àmbits amb certa regularitat se senten més ben informades i copartípcips dels avenços científics, veuen el món de manera més crítica i analítica, els estimula a mantenir una formació continuada i fa que molts acabin considerant-se uns autèntics afeccionats a la ciència.

Una notícia excel·lent per a totes les persones que apostem per la divulgació científica com una manera d'aprofundir en la democratització social de la ciència, i que reforça el que intuïtivament ja pressuposàvem (però que calia demostrar de manera empírica, perquè amb la intuïció no n'hi ha prou). Tot plegat hauria d'ajudar a mantenir ben vives totes aquestes iniciatives i fer que s'escampessin per tot el territori, com alguns ajuntaments ja han començat a fer, amb fires populars on la ciència és la protagonista. *